

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 07.07.1977, sp. zn. 3 Tz 39/76, ECLI:CZ:NS:1977:3.TZ.39.1976.1

Číslo: 51/1977

Právní věta: Provedení důkazu přečtením protokolu o výslechu svědka mladšího než patnáct let i bez splnění podmínek uvedených v § 211 tr. ř. (§ 102 odst. 2 věta druhá tr. ř.) předpokládá, že byly splněny všechny náležitosti předepsané trestním řádem pro výslech svědka, zejména že svědek byl řádně poučen ve smyslu § 101 odst. 1 tr. ř. i o právu odepřít výpověď podle § 100 tr. ř. Nebyla-li výpověď svědka provedená v přípravném řízení přečtena v hlavním líčení pro nesplnění podmínek uvedených v § 211 odst. 3 tr. ř., nelze k takové výpovědi při rozhodování přihlížet, i když okolnosti v ní uváděné svědčí proti obviněnému nebo v jeho prospěch (§ 220 odst. 2 tr. ř.).

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 07.07.1977

Spisová značka: 3 Tz 39/76

Číslo rozhodnutí: 51

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dokazování, Ohrožování výchovy mládeže, Pohlavní zneužívání

Předpisy: 141/1961 Sb. § 100

§ 101 odst. 1

§ 211

§ 220 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 51/1977 sb. rozh.

Provedení důkazu přečtením protokolu o výslechu svědka mladšího než patnáct let i bez splnění podmínek uvedených v § 211 tr. ř. (§ 102 odst. 2 věta druhá tr. ř.) předpokládá, že byly splněny všechny náležitosti předepsané trestním řádem pro výslech svědka, zejména že svědek byl řádně poučen ve smyslu § 101 odst. 1 tr. ř. i o právu odepřít výpověď podle § 100 tr. ř.

Nebyla-li výpověď svědka provedená v přípravném řízení přečtena v hlavním líčení pro nesplnění podmínek uvedených v § 211 odst. 3 tr. ř., nelze k takové výpovědi při rozhodování přihlížet, i když okolnosti v ní uváděné svědčí proti obviněnému nebo v jeho prospěch (§ 220 odst. 2 tr. ř.).

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 7. 7. 1977 sp. zn. [3 Tz 39/76.](#))

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR zrušil Nejvyšší soud ČSR rozsudek okresního soudu v Domažlicích ze dne 7. 4. 1976 sp. zn. 2 T 2/76 ve výroku o zproštění obžalovaného F. F. obžaloby pro trestný čin pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 2 tr. zák. a ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217 písm. b) tr. zák., dále zrušil usnesení krajského soudu v Plzni ze dne 19. 5. 1976 sp. zn. 5 To 135/76, jímž bylo zamítnuto odvolání okresního prokurátora proti cit. rozsudku okresního soudu v Domažlicích a věc vrátil okresnímu soudu v Domažlicích, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Domažlicích ze dne 7. 4. 1976 sp. zn. 2 T 2/76 byl obviněný F. F. uznán vinným trestným činem porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1 tr. zák. a trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. a za to byl odsouzen podle § 238 odst. 1 a § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařazen do druhé nápravně výchovné skupiny. Podle § 72 odst. 2 písm. b), odst. 4 tr. zák. mu bylo uloženo ochranné protialkoholní ústavní léčení. Týmž rozsudkem byl obviněný podle § 226 písm. a) tr. ř. zproštěn obžaloby pro trestné činy pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 2 tr. zák. a ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217 písm. b) tr. zák.

Usnesením krajského soudu v Plzni ze dne 19. 5. 1976 sp. zn. 5 To 135/76 bylo zamítnuto odvolání okresního prokurátora v Domažlicích směřující proti zprošťující části rozsudku a proti výroku o trestu.

Proti tomuto usnesení krajského soudu podal generální prokurátor ČSR ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného. V ní vytýká, že okresní soud pochybil, když neprovedl důkaz přečtením výpovědi poškozené H. Z. z přípravného řízení včetně protokolu o konfrontaci s obviněným, když svědkyně V. V., která byla přítomna výslechu poškozené, potvrdila, že poškozená byla vyšetřovatelem poučena, že nemusí vypovídat. Poukazuje dále i na to, že výpověď osoby mladší 15 let lze u hlavního líčení přečíst bez podmínek stanovených v § 211 tr. ř., když její výslech byl proveden se zárukami uvedenými v § 102 odst. 1 tr. ř. Namítá dále, že okolnost, že obžalovaný s poškozenou souložil a jinak ji pohlavně zneužíval, svědčí i výpověď svědkyně V. V., která potvrdila, že poškozená věrohodným způsobem vypovídala o pohlavních stycích s obviněným a dále i výsledky gynekologické prohlídky poškozené, podle níž tato osoba měla již delší dobu pohlavní styky. Stejně pochybení spatřuje i v postupu krajského soudu, který při shora uvedených nedostatcích v postupu okresního soudu odvolání okresního prokurátora zamítl. V závěru navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil, že napadeným usnesením krajského soudu a zprošťující částí rozsudku okresního soudu v Domažlicích ze dne 7. 4. 1976 sp. zn. 2 T 2/76 byl porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 5 a 6 tr. ř., aby tato rozhodnutí zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR podle § 267 odst. 1 tr. ř. přezkoumal správnost všech výroků napadeného usnesení, jakož i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k těmto závěrům: Obviněný byl zproštěn obžaloby pro trestné činy pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 2 tr. zák. a ohrožování mravní výchovy mládeže podle § 217 písm. b) tr. zák., jichž se podle obžaloby dopustil tím, že v přesně nezjištěné dny v měsíci červenci 1973 dvakrát při cestě do B. v okrese Most a jednou v podzimních měsících r. 1973 při cestě z B. v okrese Klatovy vykonal soulož s nezletilou dcerou své družky H. Z., nar. 26. 1. 1962, ač věděl, že jí není ještě 15 let, přičemž využil její závislosti. K tomuto výroku okresní soud dospěl, aniž byly náležitě provedeny a zhodnoceny všechny dostupné důkazy a věc dostatečně objasněna.

Závěry, které vedly k zprošťujícímu výroku, opíral okresní soud o to, že při dokazování mohl vycházet pouze z nepřímých důkazů a ty pak „zcela nesporně nesvědčily pro vinu obviněného“. Nemohl, jak dále uvedl, vycházet z výpovědi poškozené proto, že ta ne

V projednávané trestní věci bylo nutno především náležitě objasnit otázku, zda poškozená byla v přípravném řízení řádně poučena i o právu odepřít výpověď podle § 100 tr. ř.; a to se nestalo. Z protokolů o výslechu poškozené v přípravném řízení není zřejmé, zda poučena byla. Poškozená u hlavního líčení dne 7. 4. 1976 uvedla, že nemusí vypovídat a že se může svého práva zříci, poučena nebyla. Svědkyně V. V. slyšená soudem k této otázce uvedla, že vyšetřovatel při výslechu dne 20. 11. 1975 poškozenou poučil v tom smyslu, že vypovídat nemusí, ale že již dnes nedovede opakovat, jak poučení přesně formuloval. U dalších výslechů (konfrontace) poškozená nebyla zpočátku přítomna, takže se k této okolnosti nemůže vyjádřit. Vzhledem k tomuto vyjádření svědkyně a při úvaze věku poškozené bylo třeba k náležitému objasnění této okolnosti vyslechnout i vyšetřovatele a s ohledem na věk poškozené zjišťovat i způsob, jakým poškozenou poučoval.

Objasnění shora uvedených okolností bylo nezbytné. K poukazu na to, že v daném případě, kdy výslechu poškozené byla přítomna její třídní učitelka, a byl tedy proveden se zárukami uvedenými v § 102 odst. 1 tr. ř., bylo možno přečíst výpověď poškozené u hlavního líčení bez podmínek stanovených v § 211 tr. ř. (§ 102 odst. 2 tr. ř.), třeba uvést toto: Smyslem ustanovení § 102 odst. 2 tr. ř. je předcházet tomu, aby svědek mladší patnácti let, již jednou vyslechnutý, nebyl znovu vyslýchán o okolnostech, jejichž oživení v paměti by mohlo nepříznivě ovlivnit jeho duševní a mravní vývoj, tj. aby takovému svědkovi nebyly znovu připomínány události takové povahy. Postup podle § 102 odst. 2 tr. ř., v daném případě provedení důkazu přečtením výpovědi poškozené z přípravného řízení bez podmínek uvedených v § 211 tr. ř. v hlavním líčení, předpokládá, že byly splněny všechny náležitosti, které trestní řád pro výslech svědka ukládá. To znamená, že při výslechu prováděném se zárukami uvedenými v § 102 odst. 1 tr. ř. vyslýchající svědka mimo jiné řádně poučil ve smyslu § 101 odst. 1 tr. ř., tedy i o právu odepřít výpověď podle § 100 tr. ř. V tomto směru trestní řád nečiní mezi svědky žádné rozdíly. Že tato povinnost platí i pro výslech osob mladších patnácti let, je zřejmé i z poslední věty § 101 odst. 1 tr. ř., v níž se uvádí, že v případě, kdy je jako svědek vyslýchána osoba mladší než patnáct let, je třeba ji poučit přiměřeně jejímu věku, tedy přiměřeně věku poučit takového svědka i o právu odepřít výpověď. Nedostatek takového poučení svědka, bez ohledu na jeho věk, má pak své procesně právní důsledky. V hlavním líčení nelze pak číst takový protokol o výpovědi svědka, jemuž nepředcházelo shora uvedené poučení o právu odepřít výpověď, a pokud byl oprávněn odepřít výpověď, jeho výslovné prohlášení, že tohoto práva nepoužívá. V takovém případě pak nemůže soud k této výpovědi při svém rozhodování přihlížet (§ 220 odst. 2 tr. ř.). Z toho tedy vyplývá, že i protokol o výpovědi svědka, který je mladší než patnáct let, lze přečíst k důkazu podle § 102, odst. 2 tr. ř., tj. bez podmínek uvedených v § 211 tr. ř. jen za předpokladu, že takové výpovědi předcházelo poučení podle § 101 odst. 1 tr. ř. a i shora uvedené prohlášení svědka.

Okresní soud, aniž se náležitě zabýval uvedenými již okolnostmi, dospěl k závěru, že v hlavním líčení nelze provést důkaz přečtením protokolu o výpovědi poškozené. Nemohl tedy k této výpovědi při rozhodování ani přihlížet. V tomto směru však okresní soud pominul ustanovení § 220 odst. 2 tr. ř., neboť se výpovědi poškozené zabýval. Je to patrné z odůvodnění zprošťující části rozsudku, kde při hodnocení výpovědi její matky, pokud uváděla, že i v roce 1975 došlo k pohlavnímu styku obviněného s její dcerou, tj. poškozenou, poukazuje na výpověď poškozené v tom směru, že to ve své výpovědi neuvádí ani ona sama.